

Oktober 2018

Byggeriets Arbejdsmiljøbus – Arbejdsplan

2019

Indledning

Byggeriets Arbejdsmiljøbus blev etableret i 2008 med det formål at formidle god arbejdsmiljøpraksis og viden om udvikling af godt arbejdsmiljø og forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer til byggepladser og til byggevirksohederne og deres ansatte.

Denne arbejdsplan handler om målene for Byggeriets Arbejdsmiljøbus virksomhed i 2019.

Mål- og rammeplanen 2015-2020 er, sammen med Behovsanalysen og de eksisterende aktiviteter i Arbejdsplan 2018, grundlaget for denne arbejdsplan.

I dag er Byggeriets Arbejdsmiljøbus solidt funderet, og har et udbredt kendskab i branchen, ligesom Byggeriets Arbejdsmiljøbus 10 konsulenter har etableret og udbygget sit store netværk og kontakter i regionerne. Byggeriets Arbejdsmiljøbus har også centralt et godt og solidt netværk til organisationerne, Arbejdstilsynet, Arbejdsmedicinske klinikker, NFA og andre forskningsinstitutioner og til mange leverandører og producenter i branchen.

Siden 2016 har der sideløbende med den oprindelige konsulenttjeneste kørt et projekt:

- Videntjenesten for bygherrer og rådgivere (3 år) med en konsulent

Videntjenesten fortsætter i 2019, og der arbejdes fortsat på en endelig medvirken og finansiering fra fonde og organisationer.

Arbejdsplanen skal fungere som det praktiske styringsværktøj, der omsætter målsætning og kerneopgaven til praktiske og konkrete aktiviteter, som skaber de resultater som Byggeriets Arbejdsmiljøbus står for.

Arbejdsplanen er opdelt i følgende afsnit: Besøgsaktiviteter, Driftsopgaver, Udviklingsopgaver, Projekter og Rammer og organisation.

Målsætning:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har til formål at bidrage til:

- Forbedring af virksomhedernes systematiske, forebyggende arbejdsmiljøindsats, herunder udvikling af deres arbejdsmiljøorganisation og arbejdspladsvurdering samt valg af arbejdsmiljørepræsentanter
- Påvirkning af lederes og medarbejderes arbejdsmiljøadfærd og holdninger til arbejdsmiljø
- Udbrede kendskab til konkrete forebyggelsesmuligheder i forbindelse med arbejdets udførelse
- Deltage i videndeling med henblik på forbedring af den samlede arbejdsmiljøindsats med Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg, de tilsluttede organisationer og andre relevante arbejdsmiljøaktører

Kerneopgaven:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus kerneopgave er at bidrage til forbedring af virksomhedernes forebyggende arbejdsmiljøindsats og til løsning af konkrete arbejdsmiljøspørgsmål gennem praksisnær, dialogbaseret formidling til medarbejdere, ledere, arbejdsgivere og rådgivere på byggepladser og i byggevirksoheder baseret på anbefalinger fra især Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg, myndighederne og andre relevante aktører.

Besøgsaktiviteter

Det er et mål for 2019 at der gennemføres:

- 1250 besøg på byggepladser
- 500 besøg i virksomheder

Besøgene vil være på alle typer af byggepladser, men der er en særlig opmærksomhed på at komme i dialog med både ledere og medarbejdere i de små og mellemstore byggevirksoheder.

Fordelingen af besøgene tilstræbes at være ca. 30 % opsøgende og 70 % rekvirerede.

Driftsopgaver

I 2019 fortsætter aktiviteterne, som retter sig mod de udfordringer og problemer i branchen eller som knytter sig til de generelle fokusområder som enten organisationerne eller myndighederne har opmærksomhed på.

Anvendelse og udvikling af tekniske hjælpemidler

Indsatsen mod nedslidning og muskel og skeletbesvær har været gennemgående i alle de år Byggeriets Arbejdsmiljøbus har eksisteret.

En stor del af konsulenternes arbejde består i at udbrede kendskabet til godt teknisk grej og udstyr, som enten fjerner eller mindsker belastningerne på muskler og skelet. Den ene del af arbejdet består i at for midle ud til mestre og ansatte at grejet eksisterer, og den anden del består i at deltage i udviklingsarbejdet omkring nye tekniske hjælpemidler.

Konkret er der for 2019 aftalt at forberede en rundtur med information og demonstration af tekniske hjælpemidler i samarbejde med organisationerne, BFA, leverandører, udvalgte skoler og PensionDanmark.

Alvorlige arbejdsulykker:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus, vil fortsat have en særlig opmærksomhed mod forebyggelse af ulykker inden for fx orden og ryddelighed, nedstyrtningssfare især i forbindelse med brug af stiger, tagarbejde, halbyggeri og nedrivning, skærende værktøj, sikkerhedskultur for danske og udenlandske bygningsarbejdere, samt bygherrer og rådgiveres roller.

Byggepladsstøv:

Støv er stadigvæk et stort problem på mange byggepladser. Indsatsen er rettet mod bygherre og rådgiver; byggeleder og koordinator; mestre (fx planlægning og valg af metoder og tekniske hjælpemidler) og bygningsarbejdere (fx anvendelse af tekniske hjælpemidler, udsugning, åndedrætsværn mv.). Indsatsen inkluderer også kontakt til og dialog med producenter, leverandører og udlejere af maskiner og udstyr (fx forbedret udsug, mindre frembringelse af støv, smartere løsninger), og der vil blive fulgt op på kontakten og aftalen mellem producenter/leverandører, Arbejdstilsynet og Byggeriets Arbejdsmiljøbus om at anvende H-klasse støvsugere på byggepladserne.

Fortidens syndere – asbest, PCB og bly

Vejledningen og formidling af regler og god praksis om arbejde med asbest, PCB og bly har et stort omfang. Det er typisk på både små og store renoveringsopgaver at vi modtager henvendelser om håndtering, sikkerhedsforanstaltninger og uddannelseskrav. I dette arbejde er der også opmærksomhed på andre eksponeringer for sundhedsskadelige stoffer og materialer.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil i samarbejde med BFA formidle information og øvrige aktiviteter i forlængelse af organisationernes asbesthandlingsplan ud til byggepladser og virksomheder.

Temperatur og belysning:

Især i vinterperioderne vil konsulenterne have en særlig opmærksomhed rettet mod inddækning, belysning og opvarmning af råhuse, og der vil blive sat yderligere fokus på indsatsen i forhold til bygherrens pligter i forhold til vinterforanstaltningerne, især råhus-inddækning, ligesom der også er fokus på forskellige muligheder for totalinddækning.

Unge og nyansatte:

Opmærksomheden på unge og nyansatte fortsætter både ved byggepladsbesøg og drøftelser i virksomheder om særligt modtagelse af nyansatte og lærlinge. Tidligere udarbejdede materialer udleveres og omtales, opmærksomhed på instruktion og tilsyn, ikke tage chancer og bruge erfarne svende som gode forbilleder. Kontakt til erhvervsskolerne fortsætter også gennem faglærere og dialog med elever gennem gæstebesøg på skolerne (se nedenfor)

Stilladser

I forlængelse af Stilladsindsatsen i 2016-2018 er der stadigvæk dialog med Stilladssektionen under Dansk Byggeri om:

- Udbudsregler ift at foreskrive et bestemt type stillads
- Opdatering af Stilladsguiden, fx afholdelse af workshop med bygherrer, rådgivere og arbejdsmiljøkoordinatorer om deres behov

- Stilladsfirmaerne egenindsats på arbejdsmiljøområdet, tilbus om besøg i virksomhederne
- Fortsat formidling af gode løsninger, gennem video, møder og korrektstilladser.dk

Udenlandske virksomheder og udlændinge, der ikke behersker dansk sprog

Der søges jævnligt dialog med mange udenlandske virksomheder og deres medarbejdere ved at opsøge medarbejdere som kan tale engelsk eller dansk, og herefter starte en dialog om helt almindelige arbejdsmiljøforhold (farer i og sikkerhed ved arbejdet, hjælpemidler stillet til rådighed, sikkerhedsmøder, arbejdsmiljøorganisation). Dialogen kan have form af billedeksempler, video eller rundring på pladsen. Øvrige emner kan efterfølgende være instruktion, oplæring og tilsyn, og formidling af gode råd, samt henvise til fx BFAs faktablad og tjekliste, samt forskelligt fremmedsproget materiale.

Store byggerier

Indsamling af erfaringer og inspiration fra nye, store private, stats- og regionsbyggerier og anlægsopgaver: Nye måder at starte byggepladser op, udøve arbejdsmiljøkoordinering, gennemføre og udvikle samlende aktiviteter for forskellige faggrupper, koordinering mellem bygherre, rådgiver og udførende, udvikling af pladsindretning og faciliteter, og eventuel mulighed for at formidle kontakt til forskningsverdenen

Psykisk arbejdsmiljø (socialt og organisatorisk arbejdsmiljø)

Flere firmaer tager fat i emnet på forskellige måder: sikre god kommunikation, særlig opmærksomhed på planlægning som nøglen til gode byggerier og godt arbejdsmiljø, tonen i firmaet, mobning og chikane. Problemer med det psykiske arbejdsmiljø adskiller sig væsentligt fra andre typer arbejdsmiljøproblemer på to områder: dels skal årsager til problemer ofte findes i relationer mellem mennesker, og her indgår alle mulige faktorer, forskelle og ligheder, følelser og tanker om og overfor hinanden, som det er svært at sætte klare regler op for, og dels er der ingen veldefineret definition, eller grænseværdi på et godt psykisk arbejdsmiljø.

Det gør at området er forholdsvis svært at give hurtig rådgivning og hjælp på, og derfor kalder den assistance som Byggeriets Arbejdsmiljøbus kan give snarere på, at kende til kortlægningsmetoder og faktorer som har betydning for et godt eller dårligt psykisk arbejdsmiljø, og at vi derudover kan henvise til relevante autoriserede rådgivere som kan bistå med yderligere hjælp.

Udviklingsopgaver

Tagarbejde på store tagflader (stalde, fabrikker, staklader og haller)

De tiltag som er igangsat på området i 2018 bør fortsættes, i det der udestår systematik på forslag til foranstaltninger på forskellige typer af opgaver og sikkerhedsrisici.

Derudover fortsat samarbejde med leverandører og producenter om montagevejledninger og brugsanvisninger, tekniske hjælpemidler herunder arbejde på at få lovliggjort sikre arbejdsmetoder.

Udvikling af arbejdsmiljøorganisation (AMO) og APV i små virksomheder

Opgaven er primært rettet mod små og mellemstore virksomheder og består i, at skabe større opmærksomhed på vigtigheden af, at få arbejdsmiljøarbejdet sat i system og få det til at blive en naturlig del af arbejdet i virksomheden.

Der skal skabes større interesse for arbejdet og vises resultater som bidrager til, at arbejdet med arbejdsmiljø medvirker til både færre skader og mere værdi for alle.

Relevante emner er fx årlig arbejdsmiljødrøftelse, APV og valg af arbejdsmiljørepræsentanter, herunder opfølgning og uddannelse af dem.

En del virksomheder har ikke særlig stor opmærksomhed på arbejdsmiljø, og ofte oplever Byggeriets Arbejdsmiljøbus at arbejdet med APV ikke bliver udført. Vi vil fortsat præsentere simple APV-metoder og skemaer for virksomheder, som vil have hjælp til APV arbejdet, men vil også gerne udvikle et egentligt koncept for APV i de små virksomheder.

Dette arbejde starter ofte med den årlige drøftelse, og der efterspørges ofte konkrete eksempler på, hvordan man griber det arbejde an. Vores erfaring er, at det hjælper at sætte sig ved bordet at de bliver fortrolige med APV og selv bliver i stand til at håndtere arbejdsmiljøarbejdet fremover.

Anlægsarbejde

Anlægsbranchen og dens virksomheder har der gennem tiden været for begrænset kontakt til. Der er et ønske om at ændre på dette, da det dels er et område i vækst, både i de store og små firmaer. Og der er også mange emner at tage fat i, gravearbejde på, i og under terræn, maskiner, belægning, adgangsforhold. Branchen er en smule overset i forhold til det øvrige byggeri, og arbejdet i Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil i 2019 koncentrere sig om at identificere og definere indsatser og fx etablere netværk eller interessegruppe for struktører/anlægsentreprenører.

Projekter

Videntjeneste om arbejdsmiljø for bygherrer og rådgivere

Projektet fortsætter arbejdet med at udvikle formidlingsindsatsen til målgruppen omkring godt arbejdsmiljø, herunder øge fokus på ansvar og pligter samt værdiskabende elementer bag godt arbejdsmiljø. Aktiviteterne foregår i samarbejde med de øvrige aktiviteter i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, fordi der ofte er en god synergi i anskueliggørelsen af, at de beslutninger som tages i planlægnings- og projekteringsfaserne har stor indflydelse på de udførendes arbejdsmiljø.

Andre projekter:

Herudover bidrager Byggeriets Arbejdsmiljøbus med erfaring, formidling af kontakt til projekter, som organisationerne står bag, samt andre projekter, som fx arbejdsmiljørådgivere, byggevirksomheder, forskningsinstitutioner eller producenter og deres designere inviterer til samarbejde om:

- Forebyggelseskultur i nedrivningsbranchen - udvikling af et virkemiddel til forebyggelse af udsættelse for sundhedsskadeligt støv
- Deltagerinvolverende interventioner mod fysiske risikofaktorer for muskel- og skeletbesvær i byggebranchen
- Toolbox-træning. Forbedring af formænds planlægnings- og kommunikations-færdigheder i byggebranchen (Phd-projekt)

Derudover deltager Videntjenesten i følgende projekters følgegrupper:

- Arbejdsmiljøøkonomi i et bygherreperspektiv
- Succesfuld arbejdsmiljøkoordinering i byggebranchen
- Virtual Design and Construction – kan nye software-teknologier forbedre arbejdsmiljøet i byggebranchen?

Rammer og organisation

Netværkssamarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus netværksudbygning og -vedligeholdelse blandt bygge- og anlægsbranchens andre aktører vil blive fortsat både regionalt og centralt: BFA Bygge & Anlæg, organisationerne, designere, leverandører og producenter af tekniske hjælpemidler, arbejdsmiljømyndighederne, kommercielle arbejdsmiljørådgivere, erhvervsskolerne og andre uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer, forsknings- og udviklingsinstitutioner.

BFA:

I det eksisterende samarbejde med BFA Bygge & Anlæg forstærkes indsatsen i koordineringen mellem de aktiviteter der allerede er i gang, planlægges eller tages initiativ til:

- Bygergo.dk: Løbende opdateringer i den takt som nye produkter indrapporteres fra leverandører og producenter
- Asbesthandlingsplan: Samarbejde omkring input til hvor indsats vil være værdifuld, ideer omkring vejledningsmateriale og endelig formidling og opdatering af dette.
- Kommentarrunde på vejledninger og faktablade (nye og revisioner)
- Vejledning om søjleplatforme
- Samarbejde om arbejdsmiljø
- Fælles studentermedhjælp til egne og fælles opgaver

Erhvervsskolerne:

Samarbejdet med erhvervsskolerne er en vigtig del af Byggeriets Arbejdsmiljøbus virksomhed fordi det er vigtigt at bidrage til at de unge, der kommer ud i branchen, har respekt og forståelse for arbejdsmiljøet. Vi deltager som gæsteunderviser på hovedforløb på de erhvervsskoler som uddanner håndværkere inden for de overenskomstdækkede områder, og det har den gode sideeffekt, at der er forholdsvis mange elever som efter at de har fået svendebrev og job, kan huske os og kontakter os, når de løber ind i spørgsmål om arbejdsmiljø.

Bofællesskabet med Byggeriets Uddannelser giver et godt grundlag for at kunne vejlede om uddannelsesmuligheder og om certifikatuddannelser og det vil blive fortsat i 2019.

Formidling:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus er kendetegnet ved at have tæt kontakt til byggepladser og byggevirksomheder, hvor en stor del af formidlingen foregår ved at ideer og input fra den ene besøg, bringes videre til næste besøg.

Konsulentaktiviteten er fortsat rettet mod byggepladser og virksomheder, og vidensopsamlingen sker hovedsageligt i kontakten med virksomheders ledere, medarbejdere og arbejdsmiljøprofessionelle, samt organisationer, leverandører, forskningsverden og konsulenternes indbyrdes kontakt.

BFAs og organisationernes skriftlige vejledninger er også en vigtig del af Byggeriets Arbejdsmiljøbus mere konkrete formidling og vejledning om god arbejdsmiljøpraksis.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus ressourcer dækker ikke mulighederne for at besøge alle branchens mange virksomheder, men det er vigtigt at alle de virksomheder og organisationer, der bidrager til ordningen, har mulighed for at få et udbytte, også selv om de ikke selv er blevet besøgt eller har haft kontakt. Derfor fortsætter aktiviteterne på, og udviklingen af Nyhedsbrevet "Dit arbejdsmiljø – Nyt fra Bam-bus", websiden bambus.dk, samt de sociale medier Facebook, LinkedIn og Twitter.

Opgaverne omkring dette foregår i et samarbejde mellem en intern arbejdsgruppe (redaktion) og Morten Bichel, Kombic.

Dette suppleres med artikler og øvrige input til avisen "Under Hjelmene", hvor Byggeriets Arbejdsmiljøbus stadig er en del af redaktionen.

Samlet giver kontakten til byggepladser og virksomheder, samt den supplerende elektroniske formidling også omtale af gode arbejdsmiljøtiltag og Byggeriets Arbejdsmiljøbus i andre medier og sammenhænge.

Kompetence:

Konsulenterne er som udgangspunkt generalister, der alle kan hjælpe de fleste virksomheder med almindeligt forekommende arbejdsmiljøproblemer. De tre nye konsulenter er blevet godt modtaget og indgår fuldt og helt i den øvrige konsulentgruppe, men har naturligvis behov for en formel og relevant kompetenceudvikling inden for nogle dele af arbejdsmiljøområdet.

I 2018 er igangsat et kompetenceudviklingsprojekt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, hvor der mere systematisk bliver vurderet på hvordan kompetencer både i organisationen som sådan og hos den enkelte medarbejder tilegnes og anvendes. Både almene og faglige kompetencer skal være knyttet til de opgaver og projekter som ligger i Byggeriets Arbejdsmiljøbus, men skal også rette sig mod de ønsker der er i Arbejdsplan og overordnet i Mål- og Rammeplan.

I 2019 fortsættes med ca. 9 fælles 2-dages konsulentmøder. På disse møder bruges al tiden på vidensdeling mellem konsulenterne, ofte med eksterne bidrag, som der efterfølgende samles op på for at afklare, hvordan nye ideer og inspiration kan bruges i konsulenternes arbejde.

Det er aftalt med BFA Bygge & Anlægs sekretariat at de kan deltage efter behov med henblik på gensidig videndeling og samarbejdsudvikling samt feedback om branchevejledningernes anvendelighed og læsbarhed.

Tilsvarende vil et af møderne også have deltagelse af formandskabet, hvor relevant og aktuelt emne sættes på dagsorden.

Samarbejdet internt i Byggeriets Arbejdsmiljøbus vil skulle videreudvikles på den platform, at alle konsulenter dels bærer hinandens erfaringer og budskaber ud til eksisterende og nye kunder, ligesom der også ligger en opgave i, og et ansvar for, selv at kunne se nye vinkler og betragtninger på de udfordringer som såvel bygherrer, rådgivere og udførende har på arbejdsmiljøområdet, og bringe dem ind i drøftelserne i de sammenhænge, hvor man mødes.

Aftalen med arbejdsmiljørådgivningsvirksomheden Arbejdsmiljøhuset om support vedrørende kemiske arbejdsmiljøspørgsmål genforhandles og vil fortsætte i 2019.

Konsulenternes efteruddannelse i 2019 vil derudover fortsat være orienteret mod:

- Kurser og møder: almene og faglige
- Seminar, fx AM 2019
- Konference, fx organisationernes egne konferencer, fx Dansk Byggeris Arbejdsmiljøkonference
- Messer, fx håndværksmesser i Danmark, men muligvis også i Tyskland eller Sverige

Evaluering

Bestyrelsen og Styregruppen for Byggeriets Arbejdsmiljøbus har i 2017 besluttet at der skal gennemføres en evaluering af Byggeriets Arbejdsmiljøbus i foråret 2019.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med to styregruppemedlemmer og direktøren som skal forberede evalueringen. Der er fra bestyrelse og formandskab tilkendegivet, at det skal være en evaluering som ikke har et omfang som tidligere, men snarere give input til, hvad vi har lært, og hvad vi skal gøre i årene fremover, også baseret på interne refleksioner og input i Bam-bus.

Biler, IT og telefoner:

Leasingaftalerne med ALD fortsætter på otte biler indtil sommeren 2020, derudover er der aftale med Autolease om to biler, som er leaset indtil vinter 2023. Bilerne er stabile og driftsikre.

Mobiltelefoner og tilbehør er udskiftet i slutningen af 2017 og fungerer uden problemer, ligesom det samme er tilfældet for pc, software og andet udstyr. Alle pc-ere er udskiftet i efteråret 2018.

Besøgsregistreringssystemet Panda er ikke blevet ajourført de seneste fire år, og der har i en periode været arbejdet med at få udviklet en opdateret version af systemet. Planen er at dette vil ske i første kvartal af 2019.

Intern kommunikation:

Kommunikationen mellem regionerne og hovedkontoret sikres ved at de ugentlige, interne nyhedsmails fungerer som ramme om alle informationer af fælles interesse. Akutte spørgsmål, som ikke kan afvente den ugentlige nyhedsmail, vil dog fortsat blive søgt besvaret gennem "alle-mails", hvor konklusionerne så kan samles op i nyhedsmailen eller på førstkommende konsulentmøde.

Regionsbesøg gennemføres i oktober, og medarbejderudviklingssamtaler gennemføres i marts.

Arbejdsmiljø og internt samarbejde:

Byggeriets Arbejdsmiljøbus interne personalehåndbog og APV vil løbende blive justeret efter behov.

Byggeriets Arbejdsmiljøbus har egen arbejdsmiljøorganisation. Det er aftalt ved den årlige arbejdsmiljødrøftelse, som foregår i november, at det interne arbejdsmiljø drøftes løbende på fire møder i arbejdsmiljøorganisationen og på mindst et årligt konsulentmøde med henblik på justering af APV-handlingsplanen.

Justering af arbejdsplanen

Styregruppen vil løbende være opmærksom på behovet for justering af arbejdsplanen fx som følge af ny lovgivning eller nye vejledninger om bygge- og anlægsbranchens arbejdsmiljø, teknologiske eller organisatoriske ændringer af arbejdsformerne i branchen eller andre forhold, der ændrer grundlaget for arbejdsplanen.

Minimum en gang om året er der en drøftelse med både Styregruppen og konsulenterne om, hvor indsatsen fra Byggeriets Arbejdsmiljøbus rækker længst.

Godkendt af Styregruppen for Byggeriets Arbejdsmiljøbus den 29. oktober 2018.